

**НАРЕДБА ЗА РЕДА И НАЧИНА ЗА ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА УТАЙКИ
ОТ ПРЕЧИСТВАНЕТО НА ОТПАДЪЧНИ ВОДИ ЧРЕЗ УПОТРЕБАТА ИМ
В
ЗЕМЕДЕЛИЕТО**

Глава първа

**ОБЩИ
ПОЛОЖЕНИЯ**

Чл. 1. С наредбата се определят:

1. редът и начинът за оползотворяване на утайките от пречиствателни станции и пречиствателни съоръжения за отпадъчни води чрез употребата им в земеделието;
2. изискванията, на които трябва да отговарят утайките, за да се гарантира, че няма да имат вредно въздействие върху човешкото здраве и околната среда, включително върху почвата;
3. редът за отчитане на оползотворените утайки.

Чл. 2. Изискванията на наредбата се прилагат за:

1. утайки от пречиствателни станции за отпадъчни води от населени места и от други пречиствателни станции, третиращи отпадъчни води със състав, сходен със състава на битовите и на отпадъчните води от населени места;
2. утайки от септични ями и други подобни съоръжения за пречистване на отпадъчни води;
3. утайки от други съоръжения за пречистване на отпадъчни води, различни от утайките по т. 1 и 2.

Чл. 3. Наредбата се прилага и за оползотворяване на утайките по чл. 2 при рекултивация по чл. 11, ал. 1 от Закона за опазване на земеделските земи (ЗОЗЗ), когато се предвижда рекултивираните терени да се използват за земеделие.

Чл. 4. Утайките по чл. 2 могат да се оползотворяват в земеделието само при спазване изискванията на наредбата.

Чл. 5. Оползотворяването на утайки чрез употребата им в земеделието се извършва по начин, който да гарантира опазване на човешкото здраве и околната среда, включително на почвите и на повърхностните и подземните води при спазване на изискванията на Закона за водите.

Чл. 6. (1) Не се допуска оползотворяване на утайки чрез употребата им в земеделието, когато:

1. утайките представляват или притежават свойства на опасни отпадъци;
2. концентрациите на един или повече тежки метали и арсен в почвата както преди влагането на утайки, така и след това, надвишават максимално допустимите концентрации (МДК) съгласно Приложение № 1;

3. концентрациите на един или повече тежки метали, арсен, полиароматни въглеводороди /ПАВ/ и полихлорирани бифенили /ПХБ/ в утайките надвишават МДК, съгласно Приложение № 2;

4. утайките не са предварително третирани;

5. почвата е с $pH < 6$;

6. съществува опасност от замърсяване на прилежащите повърхностни и подземни водни обекти.

(2) Не се допуска оползотворяване на утайки върху:

1. ливади, пасища или площи, засети с фуражни култури, ако се използват за паша или фуражите се прибират в срок, по-кратък от 45 дни, след употребата на утайките;

2. почви, върху които се отглеждат овощни, зеленчукови култури и лозя с изключение на овощни дървета;

3. почви, предназначени за отглеждане на овощни, зеленчукови и други култури, които са в директен контакт с почвата и се консумират в сурово състояние, за период 10 месеца преди и по време на събиране на реколтата;

4. крайбрежни заливаеми ивици, речни русла и защитни диги;

5. пояс I и пояс II на санитарно-охранителни зони на водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди;

6. земеделски земи в защитени територии, обявени по смисъла на Закона за защитените територии.

(3) В защитените зони по НАТУРА 2000 се допуска използването на утайки от отпадъчни води, ако концентрацията на тежки метали, металоиди и устойчиви органични замърсители в утайките, не превишават фоновите концентрации съгласно Приложение 1 от Наредба № 3 от 1 август 2008 г. за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите (ДВ. бр. 71 от 12.08.2008 г.).

Глава втора **ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ПРОИЗВОДИТЕЛИТЕ И ПОТРЕБИТЕЛИТЕ НА УТАЙКИ,** **ПРЕДНАЗНАЧЕНИ ЗА ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ В ЗЕМЕДЕЛИЕТО**

Чл. 7. (1) Производителите на утайки трябва да ги третират по метод, който осигурява условия за приключване на ферментационния процес, за ограничаване отделянето на неприятни миризми и за предотвратяване разпространението на патогенни организми.

(2) Утайките, предназначени за оползотворяване в земеделието, се третират по начин, който да осигури съответствие с микробиологичните и паразитологичните изисквания, определени в Приложение № 4.

Чл. 8. (1) Производителите на утайки извършват изпитване на утайките по показателите съгласно Приложение № 5.

(2) Резултатите от изпитването по ал. 1 се предоставят на потребителите преди доставянето на утайките за оползотворяване при сключване на договора по чл. 8, ал. 1 от ЗУО.

(3) Вземането на проби се извършва от лаборатории, акредитирани за пробовземане.

(4) Изпитването на утайките се извършва по методите съгласно Приложение № 6.

(5) Лицата по ал. 1 са задължени да осигурят изпитване на утайките от акредитирани лаборатории през определен период, съгласно Приложение № 7.

(6) Пробите по ал. 3 се вземат след третиране на утайките и трябва да са представителни за конкретната партида утайки, която ще се оползотворява в земеделието.

(7) При възникване на промени в характеристиките на третираните отпадъчни води, водещи до промяна в състава на утайките, операторът на пречиствателната станция за отпадъчни води незабавно уведомява потребителите, на които се предават утайките.

(8) За случаите по ал. 7, производителите на утайки уведомяват незабавно директора на Регионалната инспекция по околна среда и води (РИОСВ), на чиято територия се намира пречиствателната станция за отпадъчни води от населени места, с цел промяна на честотата на анализите съгласно Приложение № 7.

(9) В случаите, когато утайките не съдържат мед, цинк или хром или те са в незначителни количества, директорът на РИОСВ може да определи различна честота на извършване на анализите съгласно Приложение № 7.

(10) В случай, че в продължение на една година отклоненията на резултатите от изпитванията по ал. 1 не са по-големи от 5 на 100, след искане от страна на производителите на утайки, директорът на РИОСВ разрешава изпитването на утайките да се извършва на по-големи интервали от определените в Приложение № 7.

(11) Протоколите с резултатите от изпитванията се съхраняват от производителите на утайки за срок от 5 години. При всяко изпитване на утайките копие от резултатите се изпраща в едномесечен срок в РИОСВ, на чиято територия се намира пречиствателната станция за отпадъчни води от населени места.

Чл. 9. (1) За издаването на разрешение по чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗОЗЗ, потребителите на утайки предоставят на Българската агенция по безопасност на храните (БАБХ) информация и резултати от анализи за почвата, от местата, където ще се оползотворяват утайките за хидроложките характеристики: почвен тип, обемна плътност, гранулометричен състав на почвата, обща порьозност на почвата.

(2) Вземането на пробите и последващото им изпитване се извършва от акредитирани лаборатории, най-малко за следните показатели:

1. Активна реакция - рН(H₂O);
2. Тежки метали и металоиди: кадмий, мед, никел, олово, цинк, живак, хром, арсен - екстрахируеми форми;
3. Общ азот по Келдал;
4. Фосфор – екстрахируеми и обменни форми преизчислен като P₂O₅;
5. Калий - екстрахируеми и обменни форми, преизчислен като K₂O;
6. Общ органичен въглерод/хумус.

(3) Вземането на представителни проби от почва и последващото им изпитване по показателите по ал. 2 се извършват в съответствие с изискванията, посочени в т. 2 на Приложение № 6.

(4) Изпитването на почвата се извършва задължително преди първоначалното оползотворяване на утайките, а след употребата им - на всеки 5 години.

Глава трета
РЕД ЗА ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА
УТАЙКИ

Чл. 10. (1) Оползотворяването на утайки в земеделието се допуска въз основа на разрешение по чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗОЗЗ и документ по чл. 35, ал. 1 от ЗУО.

(2) Разрешението по чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗОЗЗ е условието за издаването на документ по чл. 35, ал. 1 от ЗУО.

(3) Производителите на утайки, предназначени за оползотворяване в земеделието или рекултивация на нарушени терени, ги предават единствено на лица, притежаващи разрешение по чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗОЗЗ и документ по чл. 35, ал. 1 от ЗУО за съответната дейност.

Чл. 11. (1) Разрешението по чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗОЗЗ съдържа:

1. количествата утайки, отговарящи на изискванията за МДК на тежки метали в утайките съгласно Приложение № 2, изразени в тонове сухо вещество, които могат да се внасят годишно в почвата на единица площ, така че да не се превишават МДК на тежки метали в почвата съгласно Приложение № 1 и Приложение № 3.

2. анализи на други фактори, влияещи върху почвата, предоставени от потребителя на утайката.

3. местоположението и размерът на площта, върху която ще се оползотворяват утайките.

(2) Условието по ал. 1 се определят въз основа на данните от документите, удостоверяващи направените изпитвания по чл. 8, ал. 1 и чл. 9, ал. 2 и наличните данни за хомогенността и характеристиките на почвата, както и на други фактори, влияещи върху почвата.

(3) При издаване на разрешение за оползотворяване на утайки по чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗОЗЗ, компетентният орган отчита нуждите на растенията от хранителни вещества, така че качеството на почвата и на повърхностните и подземните води да не бъде влошено вследствие употребата на утайки.

Глава четвърта
РЕД ЗА ОТЧИТАНЕ НА ОПОЛЗОТВОРЕНИТЕ
УТАЙКИ

Чл. 12. (1) Производителите и потребителите на утайки водят отчетни книги и изготвят годишни отчети, съгласно изискванията на наредбата по чл. 48, ал. 1 от ЗУО.

(2) Производителите на утайки, които са оползотворени в земеделието, към годишните отчети съгласно наредбата по чл. 48, ал. 1 от ЗУО прилагат копие от документите, удостоверяващи направените изпитвания по чл. 8 ал. 1, както и информация за метода на извършеното третиране.

Чл. 13. Производителите на утайки предоставят информация на Министерството на земеделието и храните за направените изпитвания по чл. 8, ал. 1, в съответствие с честотата, съгласно Приложение № 7, с цел попълване на регистъра по чл. 4, ал. 2 от ЗОЗЗ. Информацията се изпраща в срок от 14 дни от датата на направените изпитвания.

Чл. 14. (1) Производителите на утайки, които се оползотворяват в земеделието, предоставят информация за направените изпитвания по чл. 8, ал. 1 и за метода на извършеното третиране през интервал от три години, когато утайките произхождат от пречиствателни

станции с капацитет за пречистване до 300 kg дневно биохимична потребност от кислород за 5 дни (БПК5), съответстващо на 5000 еквивалентни жители, и проектирани основно за третиране на битови отпадъчни води.

(2) С годишните отчети съгласно наредбата по чл. 48, ал. 1 от ЗУО генераторите на утайки докладват за предприети мерки, включително намерения и направени проучвания за оползотворяването им.

Чл. 15. (1) Ежегодно до 31 март на текущата година потребителите на утайки подават декларация до директора на РИОСВ, на чиято територия е извършено оползотворяването на утайките, с копие до съответната областна дирекция на БАБХ, съдържаща информация от предходната година за:

1. името/наименованието на собственика/ползвателя на земеделските земи/терена, предназначен за рекултивация, където са оползотворени утайките;
2. местоположението на имота/имотите, където са оползотворени утайките;
3. площта, на която са оползотворени утайките;
4. количеството на оползотворените утайки;

(2) Към декларацията по ал. 1 се прилага копие от документите, удостоверяващи направените изпитвания по чл. 9, ал. 2.

Чл. 16. (1) Ежегодно до 30 ноември на текущата година изпълнителният директор на Изпълнителната агенция по околна среда (ИАОС) или оправомощено от него длъжностно лице предоставя на министъра на околната среда и водите доклад относно употребата на утайки в земеделието за предходната година, включващ информацията по чл. 12.

(2) Ежегодно до 30 ноември на текущата година, въз основа на данните по чл. 11, чл. 13, ал. 2 и чл. 15 министърът на земеделието и храните представя информация на министъра на околната среда и водите за максималното количество утайки, отговарящи на изискванията съгласно Приложение № 2, които могат да се употребят в почвата за единица площ годишно, така че да не се превишават МДК на тежки метали в почвата съгласно Приложение № 1.

(3) Въз основа на доклада по ал. 1 и информацията по ал. 2, министърът на околната среда и водите изготвя доклад за оползотворените утайки в земеделието, който се предоставя на национални и международни организации, когато това се изисква в съответствие с международни договори, по които Република България е страна.

Допълнителни разпоредби

§ 1. По смисъла на наредбата:

1. "Земеделие" е отглеждане на всички видове земеделски култури, предназначени за храна, включително за нуждите на животновъдството.

2. "Компетентни органи" по смисъла на наредбата са:

а) Директорът на РИОСВ, на чиято територия се намира пречиствателната станция за отпадъчни води от населени места или оправомощени от него длъжностни лица, във връзка с прилагането на разпоредбите на чл. 8, ал. 8-10 и чл. 10, ал. 1;

б) Министърът на земеделието и храните или оправомощени от него длъжностни лица, във връзка с прилагането на разпоредбата по чл. 16, ал. 2;

в) Изпълнителният директор на БАБХ или оправомощени от него длъжностни лица, във връзка с прилагането на разпоредбите по чл. 10, ал. 1 и чл. 11, ал. 1, т. 1.;

г) Министърът на здравеопазването или оправомощени от него длъжностни лица, във връзка с прилагането на разпоредбата на чл. 7, ал. 2.

3. "Незначителни количества" са количества, при които концентрацията на съответния елемент е не по-висока от 10 на сто от МДК съгласно Приложение № 2.

4. "Оползотворяване на утайки в земеделието" са дейностите по обработване на земната повърхност, водещи до подобрения за земеделието или околната среда или всеки друг вид дейност, по смисъла на Приложение № 2 към § 1, т. 13, от допълнителните разпоредби на ЗУО, обозначена с код R10.

5. "Потребители на утайки" са всички еднолични търговци и юридически лица, които оползотворяват утайки от пречистването на отпадъчни води в земеделието и за рекултивация на нарушени терени.

6. "Предварително третиране на утайки" е биологично, химично или термично въздействие върху утайките или всеки друг подходящ процес, намаляващ значително тяхната ферментационна способност, както и опасността за човешкото здраве и околната среда, произтичащи от употребата им.

7. "Представителна проба от почва" се получава при смесване на 25 съставни проби, равномерно покриващи площ до 5 ha, която се използва за същите цели. Пробите се вземат от слой 0 - 25 cm, а ако дълбочината на слоя е по-малка от тази стойност, дълбочината на вземане на проби трябва да е не по-малка от 10 cm.

8. "Производители на утайки" са всички еднолични търговци и юридически лица, при чиято дейност се образуват утайки от пречистването на отпадъчни води.

9. "Рекултивация" е комплекс от инженерни, мелиоративни, селскостопански, горскостопански и други дейности, чието изпълнение води до възстановяване на нарушените терени и до подобряване на ландшафта.

10. "Полиароматни въглеводороди (ПАВ) и полихлорирани бифенили (ПХБ)" са устойчиви органични замърсители съгласно §1, т. 40 от ДР на Закона за защита от вредното въздействие на химични вещества и смеси.

§ 2. Тази наредба въвежда изискванията на ДИРЕКТИВА НА СЪВЕТА от 12 юни 1986 година за опазване на околната среда, и по-специално на почвата, при използване на утайки от отпадъчни води в земеделието (86/278/ЕИО) (ОВ L 181, 4.7.1986 г., стр. 6).

Преходни и Заключителни разпоредби

§ 3. Наредбата се приема на основание чл. 43, ал. 6 от ЗУО.

§ 4. Контролът по прилагането на наредбата се възлага на министъра на земеделието и храните, на министъра на околната среда и водите и на министъра на здравеопазването съобразно компетенциите им по § 1, т. 2 от допълнителните разпоредби.

§ 5. (1) В срок една година от пускането в експлоатацията на пречиствателни станции с капацитет за пречистване до 300 kg дневно биохимична потребност от кислород за 5 дни (БПК5), съответстващо на 5000 еквивалентни жители, се извършват изпитванията по чл. 8, ал. 1 за генерираните утайки по чл. 14.

(2) Въз основа на резултатите от изпитванията по ал.1 и всички промени във вида на третираните отпадъчни води и други влияещи фактори компетентният орган по чл. 8, ал. 8 определя честотата на последващите изпитвания.

Приложение № 1

към чл. 6, ал. 1, т. 2, чл. 11, ал. 1, т. 1 и чл. 16, ал. 2

Максимално допустими концентрации на тежки метали в почвата

№ по ред	рН	МДК mg/kg							
		кадмий	мед	никел	олово	цинк	живак	хром	арсен
1.	6-7,4	2,0	140	*	100	250	1,5	200	25
2.	>7,4	3,0	200	110	120	300	1,5	200	25

Забележка.

* При рН в диапазона от 6 -7 = 75 mg/kg; при рН в диапазона от 7 -7,4 = 80 mg/kg.

**Активната реакция (рН) на почвата се определя в суспензия при съотношение почва: вода, 1 : 5 при интензивно разбъркване в продължение на 1 час и последващо време за взаимодействие от 1 до 3 часа.

*** МДК в mg/kg са представени спрямо абсолютно сухо вещество.

Приложение № 2

към чл. 6, ал. 1, т. 3, чл. 11, ал. 1, т. 1 и чл. 16, ал. 2, § 1, т. 3

Максимално допустими концентрации на тежки метали, арсен, ПАВ и ПХБ в утайките, предназначени за употреба в земеделието

№ по ред	Показатели	МДК, mg/kg*
1.	Кадмий	30
2.	Мед	1600
3.	Никел	350
4.	Олово	800
5.	Цинк	3000
6.	Живак	16
7.	Хром	500
8.	Арсен	25
9.	ПАВ (полициклични ароматни въглеводороди)	6,5
10.	ПХБ (полихлорирани бифенили)	1

* МДК в mg/kg са представени спрямо абсолютно сухо вещество

Приложение № 3

към чл. 11, ал. 1, т. 1

Гранични стойности за количествата тежки метали, които могат да бъдат добавяни ежегодно в земеделски земи, базирани на средните стойности за 10 години:

Показател	Гранични стойности, kg/ha/year.
Кадмий	0,15
Мед	12
Никел	3
Олово	15
Цинк	30
Живак	0.1

Приложение № 4

към чл. 7, ал. 2

Микробиологични и паразитологични изисквания, които трябва да бъдат удовлетворени при третиране на утайки, предназначени за оползотворяване в земеделието

№ по ред	Показател	Допуск на показателя, MPN/g
1.	Salmonella spp.	Не се допуска в 20 g*
2.	Escherihia coli	над 1 g**
3.	Clostridium perfringens	над 1 g**
4.	Жизнеспособни яйца на хелминти	1 брой на 1 kg (сухо вещество)

*„Не се допуска в 20 g“ означава, че в 20 g проба от утайка не се съдържа Salmonella spp.

**„Над 1 g“ означава, че до 1 грам включително не трябва да се изолират Escherihia coli и Clostridium perfringens.

*** “Most probably number“ (MPN) е полуколичествен метод за откриване на Escherihia coli и Clostridium perfringens в най-малкия обем (най-голямото разреждане) на проби от утайки, третирани биоотпадъци и почви.

Показатели за изпитване на утайките

Изпитванията за утайки, предназначени за употреба в земеделието, трябва да включват най-малко определяне на следните показатели:

1. Сухо вещество;
2. Общ органичен въглерод;
3. Активна реакция - рН (H₂O);
4. Общ азот по Келдал;
5. Амониев и нитратен азот;
6. Фосфор – екстрахируеми и обменни форми, преизчислен като P₂O₅;
7. Калий - екстрахируеми и обменни форми, преизчислен като K₂O;
8. Калций - обменни форми;
9. Магнезий - обменни форми;
10. Водоразтворими сулфати - преизчислени като сяра;
11. Тежки метали и металоиди : кадмий, мед, никел, олово, цинк, живак, хром, арсен-екстрахируеми форми;
12. ПАВ (полиароматни въглеводороди) и ПХБ (полихлорирани бифенили);
13. Esherichia coli, Salmonella spp., Clostridium perfringens и жизнеспособни яйца на хелминти.

Забележка:

Екстрахируемите форми за посочените показатели трябва да са получени в извлек с царска вода (3:1, 37% HCl:65% HNO₃)

Обменните форми за посочените показатели, трябва да са получени в извлек с 0,1 mol /l BaCl₂.

Методи за вземане на проби и изпитване на почви и утайки

1. Вземането на представителни проби от почви и утайки и последващото им изпитване се извършва от лаборатории акредитирани като изпитвателни от Изпълнителна агенция „Българска служба по акредитация” или от друг Национален орган по акредитация, страна по Многостранното споразумение на ЕА (ЕА МЛА).
2. Вземането на проби от почви и утайки като и последващото им изпитване се извършва съгласно съответните:
 - 2.1. европейски стандарти въведени като български стандарти;
 - 2.2. международни стандарти въведени като български стандарти, когато липсват стандарти по т. 2.1;
 - 2.3. български стандарти – когато липсват стандарти по т. 2.1 и т. 2.2;
 - 2.4. международни и национални стандарти на други страни – когато липсват стандарти по т. 2.1, т. 2.2 и т. 2.3;
 - 2.5. вътрешно-ведомствени методи, одобрени от оторизирани институции за акредитация на лаборатории- когато липсват стандарти по т. 2.1, т. 2.2, т. 2.3 и т. 2.4.
3. При вземането на представителни проби от почви трябва да се имат предвид следните изисквания:
 - 3.1. Формирането на представителна смесена проба от почви се получава при смесване на инкриментни/единични проби. Броя на единичните и респективно на смесените проби зависи от големината на обработвания терен.
 - 3.2. При определяне броя на инкриментите/единичните проби водещо е правилото, че за терен с площ 5 ha формирането на представителна проба се осъществява чрез смесване на инкриментни/единични проби взети равномерно на всеки 2000m² т.е за площ от 5 ha се вземат 25 инкриментни/единични проби.
 - 3.3. Вземането на почвени проби се осъществява в дълбочина на почвения слой от 0 - 25cm. При плитките почви с дебелина на почвения слой по-малък от 25cm се допуска вземането на почвени проби на по-малка дълбочина но не по-малко от 10 cm.
4. Утайките, предназначени за оползотворяване в земеделието, се подлагат на третиране и изпитване, за всяка конкретна партида, преди предоставянето им на потребителите.
5. Изпитванията на пробите от утайки и почви за съдържания на тежки метали и арсен трябва да се извършват чрез използване на референтни инструментални техники базиращи се на атомно-абсорбционна спектрометрия (AAS) и/или атомноемисионна спектрометрия с индуктивно-свързана плазма (ICP-AES) и/или масспектрометрия с индуктивно свързана (ICP-MS).
6. Посочените референтни инструментални техники, както и използваните за всички останали показатели, трябва да осигуряват граница на откриване с един порядък по-ниска от съответната стойност за МДК за всеки от компонентите, съгласно Приложение № 1 и Приложение № 2.
7. Определянето на екстрахируемите форми за посочените показатели в Приложение № 5, трябва да са получени в извлек с царска вода (3:1 , 37% HCl:65% HNO₃).
8. Определянето на обменните форми за посочените показатели в Приложение № 5, трябва да са получени в извлек с 0,1 mol/ l BaCl₂.

Честота на изпитване на утайките в зависимост от количеството на образуваните утайки

№ по ред	Количество генерирани утайки, в тонове сухо вещество за година	Минимален брой изпитвания годишно			
		агрохимическ и параметри (1)	Тежки метали (2) и арсен	Полициклични и ароматни въглеродороди (ПАВ) и полихлориран и бифенили (ПХБ) (3)	Микробиологични и паразитологични показатели(4)
1.	до 250	*	2	*	2
2.	250 - 1000	1	2	*	2
3.	1000 - 4000	2	3	1	2
4.	над 4000	4	4	1	4

(1) Общ, амониев и нитратен азот, фосфор, калий, калций, магнезий, сяра.

(2) Кадмий, мед, никел, олово, цинк, живак, хром.

(3) ПАВ (полициклични ароматни въглеродороди) и ПХБ (полихлорирани бифенили).

(4) *Esherichia coli*, *Salmonella spp.*, *Clostridium perfringens* и жизнеспособни яйца на хелминти.

(*) Преди първоначалната употреба на утайките и след това по преценка на компетентния орган по чл. 8, ал. 8.